

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA



**Nestátní neziskový sektor**  
2.přednáška


7. 10. 2010

Ing. Zuzana Prouzová  
ESF MU, Lipová 41 A, 602 00 Brno  
[prouzova.z@centrum.cz](mailto:prouzova.z@centrum.cz)

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA [www.econ.muni.cz](http://www.econ.muni.cz)

- Neziskové organizace v ČR
- Typičtí představitelé soukromých, resp. nestátních neziskových organizací
  - Občanská sdružení
  - Obecně prospěšné společnosti

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA



**Členění,  
funkce,  
oblasti působení**

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA [www.econ.muni.cz](http://www.econ.muni.cz)

**Funkce a role neziskových organizací ve společnosti**

**Funkce**

- Sociální x Politická x Ekonomická funkce

**Role**

- **participativní** - občané se prostřednictvím sdružování v NO snaží vyjadřovat své společné zájmy a požadavky; sdružují se s cílem řešit společné problémy
- **servisní** - NO poskytují služby zejména pro takové skupiny lidí, které své potřeby nemohou uspokojit jinde
- **v utváření názorové plurality** - různé marginalizované skupiny společnosti mohou také prostřednictvím sdružování v NO vyjadřovat své zájmy a potřeby.

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA [www.econ.muni.cz](http://www.econ.muni.cz)

„ NO vytvářejí sítě a vztahy mezi lidmi navzájem a mezi lidmi a institucemi a tímto způsobem pomáhají budovat sociální kapitál. Mnoho NO také úspěšně formuje a ovlivňuje řadu sociálních a ekonomických nebo mezinárodních politik. NO uspokojují potřeby a zájmy svých členů, např. vyvíjením politické, náboženské, kulturní nebo sportovní činnosti. NO poskytují služby nejen svým členům, ale také veřejnosti, zejména v oblasti sociálních služeb a vzdělávání. NO však jsou také součástí národního hospodářství a představují nezanedbatelnou ekonomickou sílu. NO operují na mezinárodním poli, jsou aktivní ve sféře lidských práv, ekonomického rozvoje, odstraňování škod způsobených pohromami, při ochraně životního prostředí a v mnoha jiných oblastech.“ (Boris, 2006)

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA [www.econ.muni.cz](http://www.econ.muni.cz)

**Oblasti působení**

- **Podpora - všech možných oblastí**  
nadace a nadační fondy, církve a náboženské spol. dárcovství, dobrovolnictví, charitativní akce
- **Zájmová činnost - všech možných zájmů**  
sdružení, politické strany a hnutí  
V ČR - sportovní, kulturní spolky
- **Poskytování veřejných služeb** ⇒  
sdružení, obecně prospěšné spol., církevní organizace sociální, kulturní, vzdělávací služby, ochrana životního prostředí

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### Poskytovatelé veřejných služeb

Veřejné organizace	Neziskové Organizace (NPO)	Ziskové organizace
<ul style="list-style-type: none"> <li>■ Politické rozhodnutí</li> <li>■ Príspevkové organizace</li> <li>■ Státní podniky</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ Dobrovolné rozhodnutí pro uspokojení potřeb</li> <li>■ Sdružení</li> <li>■ Obecně prospěšné společnosti</li> <li>■ Církevní organizace</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ Ekonomické rozhodnutí</li> <li>■ Obchodní společnosti</li> <li>■ Fyzické osoby (podnikatelé)</li> </ul>

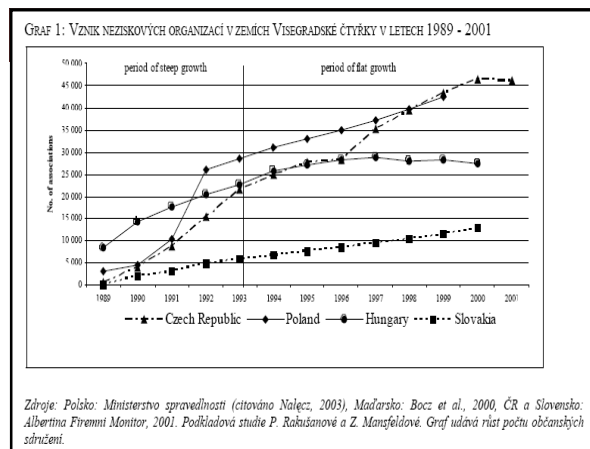
MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### Velikost neziskových organizací v ČR

Statistika počtu nestátních neziskových organizací v letech 1990 - 2010

Nestátní neziskové organizace	Občanská sdružení	Nadace	Nadační fondy	Obecně prospěšné společnosti	Evidované právnické osoby	Organizační jednotky sdružení
1990	3 879					
1991	9 366					
1992	15 393	1 551				
1993	21 694	2 768				
1994	28 978	3 800				
1995	36 814	4 253				
1996	47 807	4 392		11		
1997	56 297	5 238		52		
1998	66 646	6 155	171	129		
1999	78 872	6 772	605	360		
2000	92 302	7 382	735	557		
2001	107 161	7 999	784	701	19	30 547
2002	123 108	8 590	825	762	4 785	31 509
2003	140 997	9 250	859	884	4 946	32 020
2004	160 306	9 947	908	1 038	4 927	33 178
2005	181 963	10 688	925	1 158	4 605	33 728
2006	205 347	11 470	992	1 317	4 464	34 278
2007	231 802	12 290	1048	1 486	4 246	34 828
2008	260 386	13 141	1093	1 658	4 359	35 378
2009	291 631	14 029	1168	1 813	4 347	35 928
2010	325 558	14 966	1250	1 988	4 332	36 478

Zdroj: Český statistický úřad, Albertina - Firemní monitor



MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### Zaměstnanost v neziskovém sektoru

Nestátní neziskové organizace	2001	2002	2003	2004	2005
Nadace (117) - počet organizací	304	314	322	321	348
Nadace (117)- zaměstnanci FTE	224	226	226	256	311
Nadační fond (118) - počet organizací	761	781	799	752	878
Nadační fond (118) - zaměstnanci FTE	157	186	117	120	146
OPS (141) - počet organizací	726	530	609	209	878
OPS (141) - zaměstnanci FTE	3 592	4 533	5 074	5 284	6 658
Sdružení (701) - počet organizací	46 353	48 430	48 805	51 660	52 894
Sdružení (701)- zaměstnanci FTE	16 107	15 683	16 732	17 370	17 866
Církevní org. (721)- počet organizací	4 964	4 847	4 822	4 773	4 503
Církevní org. (721) - zaměstnanci FTE	9 961	10 282	11 019	12 564	13 796
OJ sdružení (731) - počet organizací	29 724	30 347	30 878	31 308	32 354
OJ sdružení (731) - zaměstnanci FTE	3 192	3 079	3 387	3 354	3 414
CELKEM - počet organizací	82 832	85 249	86 235	89 023	91 855
CELKEM - zaměstnanci FTE	33 233	33 989	36 555	38 948	42 191

MASARYKOVA UNIVERZITA  
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA  
www.econ.muni.cz

### Zaměstnanost v neziskovém sektoru - pokračování

- Chceme-li znát zaměstnanost v nestátních neziskových organizacích, ani tato data nejsou zcela čistá, neboť obsahují i data za odborové svazy a církve a náboženské společnosti, které nespádají do nestátních neziskových organizací.
- Podle ČSÚ (satelitního účtu NI) V roce 2004 pracovalo v neziskových institucích 72 704 zaměstnanců (v přepočtu na plný úvazek), což činí podíl 1,81% na ekonomicky aktivním obyvatelstvu v České republice. Přes 40% z toho je tvořeno zaměstnanci ve veřejných vysokých školách.



## Občanská sdružení



### Zákon č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů:

- Nejjednodušší právní úprava NNO v ČR, naplňuje právo občanů na sdružování
- Registrace na MV ČR
- Příliš obecná - široké spektrum aktivit
- Negativní vymezení působnosti
- Chybí zajištění ochrany práv třetích osob
- Nezakazuje podnikání pro získání prostředků na činnost o.s.
- Neúplná úprava zániku sdružení - neváže se na výmaz ze seznamu o.s. vedeném u MV ČR



## Obecně prospěšné společnosti



### Zákon č. 247/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech:

- Jako alternativa k příspěvkovým organizacím
- Registrace - krajský rejstříkový soud
- Pro poskytování obecně prospěšných služeb, za předem stanovených pro všechny uživatele stejných (možno i zpoplatněných) služeb
- Doplnková (zisková) činnost povolena
- Nedefinuje obecnou prospěšnost (x zákon o dani z příjmů, zákon o dobrovolnické službě, zákon o nadacích a nadačních fondech)
- Problémy při čerpání veřejných prostředků
- Nezavazuje zakladatele k péči o OPS



Děkuji za pozornost